

دوباره این طرح در آستانه مجلس یازدهم مطرح و در دستور کار مجلس قرار گرفته است، ضمن ابراز امیدواری برای تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان، آنچه به نظر می‌تواند راه حل اصلی بهبود چالش مذکور به نحو جامع و کامل باشد، اصلاح آیین نامه داخلی مجلس با ملاحظه نکات ذیل است:

۱- در آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی لازم است «انتشار آرای نمایندگان» به عنوان اصل کلی و اولیه باشد، مگر آن که علت‌های مشخصی برای عدم انتشار وجود داشته باشد.

۲- تعیین موارد آرای مخفی نمایندگان نظیر موارد ماده ۱۲۶ آیین نامه داخلی مجلس و یا مکانیسمی برای غیرشفاف شدن آرا در موارد ضروری مثلاً درخواست تعداد معینی نماینده و تصویب با اکثریت مطلق نمایندگان حاضر.

۲- ایجاد پروفایل نمایندگی با ایجاد صفحه شخصی برای هر نماینده در وبسایت مجلس شورای اسلامی که می‌توان رزومه، عضویت در کمیسیون‌ها و فراکسیون‌ها، حضور و غیاب، اظهارنظرها، امضاها، آرا، اظهارنامه تعارض منافع، مکاتبات اداری، نظام مالی و مخارج و نیز دفتر نمایندگی هر نماینده را در آن درج کرد.

۳- انتشار داده‌های پارلمانی با استانداردهای داده‌باز؛ اطلاعات انتشار یافته از مجلس لازم است از استانداردهای «داده‌باز» برخوردار باشند که حداقل آن استفاده از فرمت اکسل است.

۴- تجمیع اطلاعات کنون: در حال حاضر اطلاعات مجلس در پایگاه‌های اینترنتی مختلف منتشر می‌شوند، با ایجاد یک صفحه واحد در سایت مجلس این اطلاعات می‌تواند تجمیع و یکپارچه سازی شود.

پی‌نوشت:

- ۱- ماده ۲۸، ۲۹ و ۳۰ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی
- ۲- در این نظر معنای لغوی وکالت مد نظر است.
- ۳- «مسئول در جمهوری اسلامی عملکرد خودش را به طور واضح در اختیار مردم قرار بدهد؛ این معنای شفافیت است، باید هم بکنند.» (بیانات در نماز عید فطر سال ۱۳۸۸)

اسامی و امضاء پیشنهاد دهندگان شفافیت آرای مجلس

ردیف	نام و نام خانوادگی	حوزه انتخابیه	محل
۱	مستقی ساجدی	اصفهان	اصفهان
۲	عباس خاکی	اصفهان	اصفهان
۳	ابوالحسن عسکری	تهران	تهران
۴	مصطفی میرباقری	اصفهان	اصفهان
۵	فریدون زین	اصفهان	اصفهان
۶	ابراهیم علیزاده	اصفهان	اصفهان
۷	ابراهیم علیزاده	اصفهان	اصفهان
۸	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۹	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۰	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۱	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۲	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۳	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۴	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۵	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۶	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۷	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان
۱۸	سید محمدعلی	اصفهان	اصفهان

۹۹ یکی از مشکلات مجلس کنونی در ایران جدا از نوع رأی نمایندگان به طرح‌ها و لوایح، عدم مشارکت فعالانه نمایندگان در رأی‌گیری‌هاست که بارها رئیس مجلس در این باره تذکر داده است، اما به دلیل محرمانه بودن فضا و فقدان نظارت، این مسأله همچنان می‌تواند زمینه‌ساز مشارکت بیشتر و مؤثرتر نمایندگان در رأی‌گیری صحن و کمیسیون‌ها در خصوص طرح‌ها و لوایح شود. ۶۶

رأی‌گیری علنی با ورقه به تفکیک اسم موافقین مخالفین و ممتنعین و کسانی که در جلسه حاضر بوده اما در رأی‌گیری شرکت نکرده‌اند، الزامی و درج آن در مشروح مذاکرات مجلس ضروری انگاشته شده است. اما در دوره‌های متمادی این روش رأی‌گیری کمترین استفاده را داشته و در همان موارد محدود نیز تعداد انگشت‌شماری از آن تبصره ماده ۱۲۵ را جامه عمل پوشانده‌اند و در بسیاری از موارد اسامی رأی‌دهندگان منتشر نشده است. خوشبختانه بعد از فراز و نشیب‌های متعدد طرح شفافیت آرا در مجلس دهم و گرفتاری این طرح در دام عدم شفافیت،

از نوع رأی نمایندگان به طرح‌ها و لوایح، عدم مشارکت فعالانه نمایندگان در رأی‌گیری‌هاست که بارها رئیس مجلس در این باره تذکر داده است، اما به دلیل محرمانه بودن فضا و فقدان نظارت، این مسأله همچنان ادامه دارد. شفافیت آرای نمایندگان می‌تواند زمینه‌ساز مشارکت بیشتر و مؤثرتر نمایندگان در رأی‌گیری صحن و کمیسیون‌ها در خصوص طرح‌ها و لوایح شود.

همچنین شفافیت آرا می‌تواند سبب کاهش فساد در زمینه لابی‌گری‌ها و جلوگیری از خرید رأی برخی نمایندگان توسط ذی‌نفعان بعضی طرح‌ها و لوایح مطروحه در مجلس شود.

۴. تجربیات سایر کشورها

تجربه کشورهای گوناگون نشان می‌دهد هر کشور بنا بر شرایط و مقتضیات خاص خود برای انتشار اطلاعات آرای نمایندگان پارلمان، تصمیماتی گرفته است. در واقع در بیشتر کشورها پیش‌فرض بر شفافیت و ارایه اطلاعات آرای نمایندگان در جلسات مختلف است؛ مگر آن‌که موارد استثنایی موجب شود تا اطلاعات آرای نمایندگان مخفی بماند. در این صورت موارد استثنا و انتشار نیافتن اطلاعات باید از پیش به صورت دقیق مشخص شده باشد و یا سازوکاری برای محرمانه بودن آرا پیش‌بینی شده باشد و با این سازوکار انتشار نیافتن اطلاعات نیاز به توضیح، استدلال و تصمیم‌گیری نمایندگان به عنوان امری استثنایی خواهد داشت. در واقع، حتی موارد غیرعلنی در رأی‌گیری نیز به صورت شفاف به اطلاع مردم رسیده و توضیحات کافی درباره علت عدم شفافیت آن‌ها ارایه می‌شود.

جمع‌بندی و پیشنهاد

مطابق با مفاد بخش دوم از مبحث سوم آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، اصل بر مخفی بودن آرا گذاشته شده و حتی در برخی از امور بسیار مهم مخفی بودن امری ضروری و غیرقابل تغییر دانسته شده است. گرچه تبصره ماده ۱۲۵ آیین نامه هم که می‌توانست پایگاه حداقلی برای انتشار آرا مجلس باشد، علاوه بر اینکه امکان تحقق بسیار اندکی دارد، در همان موارد اندک نیز به فراموشی سپرده شد. به این معنا که طبق مفاد این تبصره انتشار نتایج